

Po vojaški okupaciji Češkoslovaške

Išče se češki Kvizling

Ko je že vse kazalo, da so razgovori in pogajanja v Čierni in Bratislavi preprečili najhujše, je kot strela z jasnega treščila v svet vest, da so sovjetske čete ob sodelovanju poljskih, vzhodnonemških, madžarskih in bolgarskih vojaških enot vdrle na češkoslovaško ozemlje in v nekaj urah zasedle vse ključne položaje v Pragi, Bratislavi in drugih mestih češkoslovaške republike. Filmi, ki jih je v sredo posredovala češkoslovaška televizija — dokler okupacijske sile še niso zasedle njih studijev — spominjajo ljudi srednje in starejše generacije na dramatične in usodepolne dogodke iz marca 1939, ko je ta kulturna mlada država postala prva žrtev nacionalsocialističnega imperializma v Evropi.

Analogija med tragičnim razpletom dogodkov pred skoraj 30 leti in današnjimi je vsakomur na dlani, četudi skušajo sovjetski oblastniki svojo brutalno vojaško intervencijo opravičevati, češ da je bila ta potrebna zaradi »groženj, ki so pretile češkoslovaškemu socialističnemu sistemu s strani protirevolucionarnih sil, podprtih od tujih protisocialističnih krogov.« Današnja okupacija Češkoslovaške pa je tembolj odvrtna, ker se Sovjeti pri tem sklicujejo na poziv, ki naj bi ga prejeli od nekaterih češkoslovaških partijskih in državnih voditeljev. Ti pa naj bi ne želeli povratka na stara stališča iz Notvotnyjeve dobe, temveč naj bi samo želeli ostati zvesti januariskim sklepom partijskega plenuma. Imen teh »voditeljev« Sovjeti dozdej niso seveda objavili.

V resnici gre za nasilno dejanje, ki ga je velesila kakršna je ZSSR, zagrešila proti majhni, šibki državi z namenom, da zruši njeno zakonito oblast in da jo podredi svoji volji ter svojim interesom. Ukrep je tembolj ostuden, ker se je izvršil nenapovedano, zahrbtno in ne da bi bil napadalec kakorkoli izzvan. Z moralnega in političnega stališča je vojaška zasedba še bolj obsodbe vredna, kot intervencija leta 1956 v Budimpešti, kajti Češkoslovaška je ostala zvest član Varšavskega pakta in ni nikdar postavila v dvom svoje pripadnosti socialističnemu taboru, kot se je pred 12 leti zgodilo na Madžarskem.

Sovjeti izjavljajo, da so poslali svoje čete v češkoslovaško državo na poziv »nekaterih češkoslovaških partijskih in državnih vodi-

teljev.« V svojih računih pa so se očitno nekoliko zmotili, kajti 24 ur po zasedbi države še niso objavili imen teh »voditeljev« in še niso našli češkoslovaškega Kvizlinga, ki bi bil pripravljen sestaviti lutkovno vlado. Vsi dosedanji vladni, ustavni in partijski organi so ostali na svojih mestih ter soglasno obsodili vojaško intervencijo. Razume se, da so bili glavni državni in partijski voditelji, kot so Dubček, Smrkovski, Černik in Čisar, prve žrtve okupacijskih sil, ki so jih »spravile na varno,« to se pravi, da so aretirani. Sam predsednik republike Svoboda pa je, kot vse kaže, ujetnik v svoji predsedniški rezidenci, to je v Hradčanih.

Kakšna bo politična rešitev te izredno hude, dramatične krize na Češkoslovaškem? Čeprav je danes težko predvidevati nadaljnji razvoj dogodkov, je jasno, da si bodo Sovjeti še dalje prizadevali, da v okviru češkoslovaške partije najdejo skupino ljudi, ki bo voljna v takih okoliščinah prevzeti oblast. To je konec koncev tudi izvedljivo, saj se zlasti v takih okoliščinah vedno najdejo ljudje, ki so zaradi častihlepja ali kakih drugih sebičnih razlogov voljni stopiti na pot izdajstva. Če bi namreč ta rešitev izostala, bi morali Sovjeti uvesti svojo vojaško upravo na Češkoslovaškem, kar pa gotovo ne more dolgo trajati, ker bi v tem primeru imeli v srcu Evrope pravo pravcato sovjetsko kolonijo.

Toda dogodkov na Češkoslovaškem ne moremo obravnavati izolirano, ker je jasno, da bodo prej ali slej globoko vplivali tako na odnose med Vzhodom in Zahodom, kot na odnose med samimi državami vzhodnega bloka in končno tudi na nadaljnji razvoj mednarodnega komunističnega gibanja.

NASILJE NE MORE BITI VZOR

Ko govorimo o Zahodu, vemo, da ta že zdavnaj ni več tista monolitna politična in vojaška enota, kakršna je bila za časa Stalinovih groženj, temveč da je danes to bolj kulturni pojem. Glede na nasilje, ki so ga Sovjeti in njihovi sateliti zagrešili nad Češkoslovaško, pa je naravno, da bo Zahod ponovno začel resno razmišljati o potrebi, da strne in koordinira svoje politične in tudi vojaške sile, saj končno ni nobenega jamstva, da bi se češkoslovaški primer ne mogel ponoviti tudi v kaki drugi zahodnoevropski

državi. Naravna posledica tega razvoja pa bi bilo ponovno oživiljenje ozračja »hladne« vojne z vsemi nevarnostmi, ki jih takšno stanje vsebuje samo ob sebi. Konec bi nadalje bil procesa splošnega pomirjenja, ki je zlasti v zadnjih letih že pokazal nekaj svojih plodnih sadov.

Kljub enotnosti, ki jo danes kažejo Sovjetska zveza, Poljska, Madžarska, Bolgarija in Vzhodna Nemčija, ne verjamemo, da more brutalno, nasilno ravnanje s češkoslovaško zaveznico dolgo služiti kot vzor, kakšni naj bodo odnosi med državami s socialistično notranjo ureditvijo. Prej ali slej se bodo našli v samih vodilnih plasteh teh narodov in držav ljudje, ki bodo spoznali, da takšna pot vodi v propast. Nemogoče si je namreč predstavljati, da bo vrsta kulturnih in omikanih narodov dolgo mirno sprejemala nasilje kot način in sredstvo za reševanje spornih vprašanj in sploh kot načelo, na katerem naj temeljijo medsebojni odnosi.

Češkoslovaški dogodki bodo končno vplivali - kot smo že napisali - na nadaljnji razvoj mednarodnega komunizma, kajti izpodkopali so eno njegovih temeljnih, v zadnjem času vedno deklariranih in poudarjenih načel, to je pravico vsake države in naroda, da sama svobodno in avtonomno izbereta in določita svojo pot v socializem. Vojaška zasedba Češkoslovaške pa je ponovno in zgovorno dokazala, da je to načelo za Sovjete prazna fraza in da se z njegovim proklamiranjem dejansko zavajajo široke delavske in ljudske množice na pota, ki sovjetski velesili omogočajo zadoščevati lastnim imperialističnim državnim apetitom.

Kdor je v dobri veri, pa naj bo še tako predan idejam »proletarskega imperializma«, more danes spoznati, da so tudi za današnje sovjetske voditelje odločilni samo državni interesi Sovjetske zveze, takšni pač, kakor si jih zamišlja in predstavlja njih diktatorski režim — in da je tem interesom podrejena tudi komunistična ideologija.

Doslej so se njihovi načrti posrečili. Ni pa izključeno, da so se prav ob zadnjih sklepih za Češkoslovaško pošteno uštelili in da so ti sklepi prej sad notranje nemoči in zaletalosti kot hladno in racionalno preračunane načrta. Na vsak način bo okupacija Češkoslovaške prej ali slej imela globoke posledice tudi v sami Sovjetski zvezi.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 25. avgusta, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.50 Chopin; Barkarola; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Reka Amazonka«; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Carsana. »Valček gospoda Giobatte«, radijska komedija; 16.40 Revija orkestror; 17.30 Vabilo na ples; 18.30 Iz pesniških gajev: Tomažič »Eugenio Montale«; 18.45 Beethoven: »Koriolan«, uvertura; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Moški komorni zbor iz Celja, vodi Kunej; 20.00 Sport; 20.30 Zabavali vas bodo; 21.00 Operetna fantazija; 21.30 Sodobna glasba; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 26. avgusta, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Pianist Semprini; 12.10 »Poletna srečanja«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.00 Casamassimov orkester; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 18.00 Zbor »Cantori Lariani«; 18.25 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Iz opusa Wieniawskega in Bartoka; 19.30 Vodeb: S Plečnikom po Italiji; 19.40 Glasovi in slogi; 20.00 Športna tribuna; 20.30 Goldov orkester; 20.50 Cankar: »Gospod stotnik«; 21.05 25 minut popevk; 21.30 Slovenski solisti - Altistka Bitenc, pri klavirju Engelman. Škerjančevi, Cigličevi, Pavličiči in Simonitičevi samospjevi; 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 27. avgusta, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Iz slov. folklor: »Strige jemejuo veliko muč«; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Bevilacquaov orkester; 17.20 »Italijanščina po radiju«; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.00 Zbor »Kras« iz Dola in Poljan; 18.30 Pianistka Gulli Agostini; 19.10 Lovrečič: »Plošče za vas«; 20.00 Sport; 20.30 Bellini: »Mesečnica«, opera.

♦ SREDA, 28. avgusta, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Saksofonist Steffen; 12.10 »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasb. potovanje okoli sveta; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 »Odvetnik za vsakogar«; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.30 »Ljudske pesmi«; 19.00 Pizarrov argentinski orkester; 19.10 »Higiena in zdravje«; 19.20 Razkuštrane pesmi; 20.00 Sport; Simf. koncert; 22.15 Zabavna glasba.

♦ CETRTEK, 29. avgusta, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Znane melodije; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Russov ansambel; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.00 Zbor »T. Birchebner«; 18.30 Ital. skladatelj; 19.10 Otroci na počitnicah; 19.30 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.30 Landi »Nesrečni miljenec«, igra v 2 dejanjih; 22.10 Skladbe davnih dob.

♦ PETEK, 30. avgusta, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Na elektr. orgle igra Hamilton; 12.10 »Gospodinja nakupuje«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.00 Saftredov orkester; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.00 »Beri, beri, rožmarin zeleni«; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.55 Ortolani igra lastne skladbe; 19.10 »Kam v nedeljo?«; 19.20 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Koncert operne glasbe; 21.45 Veseli utrinki.

♦ SOBOTA, 31. avgusta, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Trobentač Hirt; 12.10 »Iz beležnice fotoreporterja Magajne«; 12.00 Za vsakogar nekaj; 13.30 Semenj plošč; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Prijetne melodije; 16.30 Mladi solisti 16.45 Karakteristični ansambli; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.40 Otrokov pravljčni svet: »Rjavko«, ljudska norveška; 18.00 Slovenski oktet; 18.30 Mojstri jazz: Dave Brubeck; 19.00 Poje Celentano; 19.10 »Poletna srečanja«; 19.20 Zabavni ansambli; 20.00 Sport; 20.45 Gogolj: Taras Bulba »Andrijeva smrt«; 21.15 Za prijeten konec tedna; 22.00 Komorne skladbe; 22.20 Zabavna glasba.

TEDENSKI KOLEDARČEK

25. avgusta, nedelja: Ludvik, Ljudevit
26. avgusta, ponedeljek: Bernard, Jadranka
27. avgusta, torek: Zlatko, Juš
28. avgusta, sredo: Avguštin, Milivoj
29. avgusta, četrtek: Janez, Sabina
30. avgusta, petek: Saša, Rozalija
31. avgusta, sobota: Rajko, Rajmund

Kje so ostale Združene države?

Pozornim poslušavcem radijskih poročil o vdoru sovjetskih in drugih sil Varšavskega pakta na Češkoslovaško ni moglo uiti, da niso ta poročila niti v sredo dopolne niti popoldne omenjala nikake ameriške reakcije na vdor. Posebej pa je bilo poudarjeno, da »rdeči telefon« med Washingtonom in Moskvo za nujne primere ni bil uporabljen. Predsednik Johnson je sicer sklical sejo Nacionalnega sveta za varnost, toda po seji ni bila podana nikaka izjava. Predsednik je bil haje o vdoru na Češkoslovaško obveščen od sovjetskega veleposlanika.

Svetovna javnost se je morala nujno vprašati, kaj to pomeni. Ali so mar Združene države pustile Sovjetski zvezi proste roke glede Češkoslovaške? Zdi se, da ja. Bati se je, da je prišlo med obema največjima silama sveta do nekakšne »kravje kupčije«: Sovjetska zveza naj drži roke proč od Vietnoma, Združene države pa se ne bodo vmešavale v njen odnos do Češkoslovaške. To se da vsaj sklepati iz čudnega zadržanja Združenih držav v tem žalostnem doganjanju. Če bi bile Združene države jasno povedale, da bodo kakorkoli reagirale na morebitni oboroženi sovjetski vdor na Češkoslovaško, bi verjetno do vdora sploh ne bilo prišlo, ker bi si bili Sovjeti dobro premislili, preden bi bili storili tak usodni korak.

Tu se je še enkrat pokazala za pravilno diagnoza tistih poznavavcev mednarodnih razmer, ki so ugotavljali, da so se Združene države preko vsake pametne mere angažirale v Vietnamu in sploh na Skrajnem vzhodu, kjer z velikanskimi vojaškimi, finančnimi in političnimi napori drže na oblasti skupino moralno propadlih generalov v Saigonu in Seulu (v Nemčiji bodo morali verjetno izdati poseben zakon za nadziranje seulskih agentov, ki ugrabljajo korejske državljane, zlasti študente), medtem ko so usodno oslabile svoj vpliv in svojo moč v Evropi ter jo prepustile sovjetskemu vplivu. Nihče, kdor se v Evropi upira sovjetskemu pritisku, danes ne more resno računati na ameriško oporo, niti moralno. To se je v zadnjem času pokazalo že v primeru Nemčije. Svet je razdeljen v dve veliki interesni sferi in velik del Evrope, tudi zunaj področja varšavskega pakta, je danes očitno v sovjetski sferi, pa naj so Združene države izrecno pristale na to ali ne.

Johnsonova vlada je z zgrešeno politiko in nemoralnim taktiziranjem spravila Združene države ob moč, ugled in vpliv, ki so jih imele v desetletju po drugi svetovni vojni. To, kar se je dogajalo v Združenih državah samih, ni ostalo brez posledic na zunanaj. Gniloba je načela tudi centre ameriškega odločanja in sile. Ameriškim voditeljem manjka moralne moči in poguma, pa tudi jasnovidnosti. Hipnotizirani so od vietnamskega vprašanja. Toda svetu je v bistvu vseeno, če sedi v središču Saigona skupina vietkonških ali »južnih« generalov; svetovno ravnovesje in svetovna vest od tega ne bosta trpela. Ni pa mu vseeno, če je v Pragi, v srcu Evrope, na oblasti stalinist Novotny ali Dubček, ali če so sovjetske čete na Karpatih ali pa na vrhovih Češkega lesa in pred Dunajem. Stroške za »rdeči telefon« bi si bila ameriška vlada lahko prihranila.

Ne dvomimo, da bodo dZružene države dobile za svojo pasivnost kako koncesijo od Sovjetske zveze. Morda v tem, da bo Sovjetska zveza pritisnila na Hanoi, naj pristane na mir, da bo rešen »ugled Združenih držav«. Toda ali je to, kar je odstalo od njega, še vredno take cene, kot je svoboda Češkoslovaške?

Ni si mogoče prikrivati, da moralna praznina v Združenih državah, ki se kaže kot simptom v brezbriznosti do črnega vprašanja, do atentatov na vodilne osebnosti demokratskega javnega mnenja, v podpiranju reakcionarnih režimov po vsem svetu (Haiti, Dominikanska republika, Kongo, Nigerija, Koreja, Južni Vietnam, Grčija, Španija, diktature v Južni Ameriki itd.), odločilno slabi ameriško moč tudi v mednarodnih odnosih. Ameriški vpliv je v stalnem umikanju, ne le v Evropi, ampak tudi v Aziji in Afriki, medtem ko Sovjetska zveza neovirano nastopa kot »svetovni policaj«, oborožuje arabske države, snubi Turčijo, obvladuje s svojim ladjevjem Vzhodni del Sredozemlja in vdira že v zahodni del (ima že baze v Egiptu in na alžirski obali), ter prodira s svojim vplivom pred sam prag Združenih držav (Kuba).

Iz vsega tega se rodi spoznanje, da je današnje ameriško državno vodstvo nedoraslo svetovnemu položaju. Upati je samo, da bo v jeseni prišel v Belo hišo človek, ki se bo lotil urejanja domačih in svetovnih zadev bolj energično in z jasnejšimi vizijami.

Kdo je najbolj zainteresiran na „piluli“

Z največjim zanimanjem so pričakovali papeževo encikliko o »piluli« v velikem nemškem kemično - farmacevtskem podjetju Schering AG. Ta industrija namreč izdeluje »pilulo« in od nje si je obetala povečanje svojih dobičkov. Delničarji pa so se bali, da bo papeževa enciklika »Humanitae vitae« povzročila, da bo prodaja »pilule« padla in s tem dobički. Toda zgodilo se je obratno. Znani nemški tednik »Die Zeit« je zapisal (16.8.): »Nasprotno, reakcija na encikliko je vzpodbujajoča za bodočnost pilule. In s tem tudi za kurz Scheringovih delnic.«

Od 5. do 12. avgusta se je zaradi odpora in demonstracij določenih »katoliških« kro-

gov proti papeževi encikliki dvignila vrednost Scheringovih delnic od 362 na 380 nemških mark. Dvig Scheringovih delnic pa je povzročil tudi dvig delnic tistih industrij, ki dobavljajo surovine, npr. olje, tovarnam družbe Schering A.G.

★

Britanski zunanji minister Stewart je izjavil, da vlada v Londonu ne bo priznala nobene češke vlade, ki bi jo postavili Rusi.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - telefon 29-477

Baski in Škoti hočejo neodvisnost

Medtem ko jemlje svet kot nekaj samo po sebi razumljivega na znanje novico, da bo postala sredi oktobra neodvisna majhna afriška kolonija Ekvatorialna Gvineja, ki šteje komaj četrtr milijona prebivalcev, prinašajo veliki zahodni dnevniki in tedniki pod mastnimi naslovi čez več kolonov novice o škotskem in baskovskem gibanju za neodvisnost, kakor da gre za politično čudna ali izredna pojava. Pri tem je Baskov nad en milijon samo v Španiji, Škotov pa pet milijonov. Dejansko pa je težko razumeti, zakaj bi naj bila neodvisnost nekaj samo po sebi razumljivega za Bantu črnce v Ekvatorialni Gvineji, za Irce, za Albance, Luksemburžane ali za rasno mešanico na otoku Mauritius, nekaj čudnega pa za Škote ali Baske.

Seveda gre pri tem samo za konservativnost

IGRA LOJALNOSTI?

mišljenja pri Evropejcih, ki so navajeni videti Baske in Škote v sedanji vlogi in imeti pred očmi samo sedanji zemljevid Španije in Velike Britanije. Tako si je svetovna javnost svoj čas težko predstavljala osamosvojitve afriških kolonij ali še prej razpad Avstroogrske, Britanci pa se dolgo niso mogli navaditi na misel, da bi postala Irska neodvisna. V resnici pa bi se svet prav tako hitro privadil predstavi o neodvisni Albaniji, Irski ali Norveški. Vsekakor pa je dejstvo, da niti Baski niti Škotje ne morejo pričakovati v svojem boju za narodno neodvisnost nikakršne pomoči od nobene evropske in morda tudi ne zunajevropske države, kajti zdi se, da je prevladalo načelo, da imajo pravico do samoodločbe in neodvisnosti samo barvasta, kolonialna, ne pa bela, evropska ljudstva. To se zdi paradokсно, a je vendarle resnično. Morda gre pri tem za nekako igro lojalnosti med velikimi evropskimi državami, kajti če bi zahodne sile podpirale gibanja sovjetskih neruskih narodov za neodvisnost, bi Sovjetska zveza nedvomno podprla taka gibanja pri Škotih, Waližanih, Bretoncih, Baskih itd. Tako nima nihče interesa načenjati teh problemov v Evropi in podpirati gibanja majhnih narodov po lastnih državah, kljub temu, da se v obeh evropskih taborih veliko govori o pravici do samoodločbe, dekolonizaciji, itd.

BOJ FRANCOVI DIKTATURI

Zdi se pa, da niti Škotov niti Baskov to spoznanje ne more odvrniti od tega, da ne bi terjali neodvisnosti. Medtem ko ostalo špansko ljud-

stvo skoro docela pasivno prenaša Francovo diktaturo, ki traja že 30 let, ji je majhno baskovsko ljudstvo napovedalo boj. Že več mesecev prihaja v Baskiji (to je le skupno ime za več ločenih baskovskih provinc) do nemirov, demonstracij, spopadov, atentatov in množičnih aretacij. Baskovski domoljubi so ubili nekega španskega policista in poveljnika tajne policije v mestu Irun, Franco pa je uvedel v Baskiji izredno stanje in poslal tja čete in policijske okrepitve. Zanimivo je, da ima ta baskovski odpor in gibanje za neodvisnost največ opora pri duhovščini, zlasti nižji, kljub temu, da se dela Francov režim zelo katoliški in se Francovi veljaki ter sam kaj radi kažejo v procesijah. Duhovniki se čutijo močno povezane s preprostim baskovskim ljudstvom, z delavci in ribiči v obmorskih krajih ter s kmeti in drvarji v pirenejskih gorah ter podpirajo njihove težnje po narodni in socialni svobodi. Gibanje za neodvisnost Baskije pa podpirajo tudi komunisti in druge leve skupine.

Mnogo duhovnikov je bralo maše zadušnice in dalo zvoniti za pokojnega baskovskega mladničarja Etchevarrieta, ki je padel v spopadu s policijo, in se niso hoteli udeležiti slovesnosti za španski državni praznik 18. julija. Oblasti so jih dale nekaj desetini aretirati in jim nato naložile denarne kazni. Tisti, ki niso hoteli plačati, so morali v nekajtedenski zapor v zahodno Španijo. Vendar ne sede v navadnih zaporih, ampak v posebnem poslopu, v skladu s konkordatom med špansko vlado in Vatikanom.

Vprašanje je, kaj misli doseči ETA — tako se imenuje z začetnicami organizacija, ki vodi boj za baskovsko neodvisnost — v sedanjih okoliščinah ideološko-politične diktature v Španiji. Cilj je najbrž dvojen: pripomoči k odpravi Francove diktature in k demokratizaciji življenja v celotni Španiji, nato pa v pogojih demokracije doseči neodvisnost ali vsaj popolno avtonomijo za Baske, z združitvijo njihovih dežel; Baskija je namreč zdaj razdeljena na več popolnoma ločenih dežel, kot je bila nekoč Slovenija v stari Avstriji. To tudi pospešuje raznarodovanje baskovskega ljudstva. Cilj je lahko blizu — glede na to, da Francova osebna diktatura ne more več dolgo trajati — ali pa tudi daleč. To je odvisno od tega, kaj bo prišlo za Francom. Nedvomno pa Baski ne bodo popustili.

(Nadaljevanje na 7. strani)

ATHENAGORAS PRITRDLIL PAPEŽEVI ENCIKLIKI

Ekumenski patriarh v Konstantinoplu Athenagoras je v polni meri podprl papeževo encikliko o urejanju rojstev, »Humanae vitae«. Rekel je: »Popolnoma se strinjam s papežem. Pavel VI. se ni mogel drugače odločiti. V rokah ima evangelij in hoče rešiti moralni zakon, obstoj družine in narodov.«

Proti encikliki pa povzročajo histerično gonjo nekateri katoliški in nekatoliški krogi in liberalno-kapitalistično časopisje, misleč, da zastopajo napredek. V resnici pa so pod vplivom uživaške moderne miselnosti, ki ji je vsako pritrjevanje nekaj nemogočega in žrtev, ki je ne zmorejo več. Menijo, da ne morejo upoštevati v zakonskem življenju naravnih ciklov, ki jih izraža tako imenovana Knaus-Oginova metoda, katero Cerkev dopušča, ampak se zanašajo samo na »pilulo«, ki bi odstranila dozdevno vse ovire za njihovo spolno uživanje, bodisi v zakonu bodisi zunaj njega. Pri tem ne upoštevajo, kakšna škoda lahko nastane iz tega za žensko v moralnem, psihološkem in tudi zdravstvenem pogledu, kajti pilula vpliva na ves organizem. Spolni akt bi se spremenil v »kemično« dejanje, pogojeno od industrije. Pilula bi pomenila tudi naravnost spoštbudo za zakonsko nezvestobo, četudi seveda morale ne more reševati samo nastop proti piluli.

Pilula pa nudi tudi dober izgovor vsem tistim, ki drže roke križem spričo velikih problemov revščine in zaostalosti v svetu. Zakaj bi si trli glave, kako pomagati revnim in reševati te probleme, si mislijo. To naj napravi pilula. Revni in zaostali naj nimajo otrok, pa bo vse prav.

Spričo tega ni mogoče drugega kakor priznati globoko modrost Cerkve kot varuhinje morale in pravice revnih do popolne celovitosti njihovih človeških pravic.

☆

Papež Pavel VI. je odletel danes v Bogoto na svetovni evharistični kongres. S tem hoče dokazati tudi svojo vzajemnost z množicami revežev v Južni Ameriki. Pred odhodom je izrazil svojo žalost in skrb zaradi zasedbe Češkoslovaške.

☆

V Grčiji nadaljujejo z aretacijami častnikov zaradi poskusa atentata na predsednika vlade Papandopulosa.

☆

Zasedba Češkoslovaške je močno prizadela jugoslovansko in romunsko partijsko vodstvo, ki sta dali prejšnje dni svojo oporo Dubčku. V Romuniji je Ceausescu naznanil, da bo ustanovljena »narodna straža« za obrambo države. Zadnji dogodki bodo nedvomno poglobili razkol med Romunijo in Rusijo.

☆

V Bonnu so izbruhnile silovite demonstracije proti Sovjetski zvezi, zaradi napada na Češkoslovaško.

F.J. * 28 SMRT V POMLADI

»Zakaj pa bi ne smel vprašati?« je odvrnil začuden.

Pomolčala je za hip, nato je dejala:

»Ali ti ni mama povedala?«

»Ne.«

»Naročila je naši Veroniki, da je bolje, da ne pridem več k vam, da te ne bodo začeli ljudje obirati zaradi tega.« Ob teh besedah je postala še bolj rdeča. »Tudi mleka noče več od nas,« je pristavila.

»Veš, sram me je, Kuna, če je res tako dejala,« je rekel preprosto in resno. »Ne vem, kaj ji je padlo na pamet. Vprašal jo bom. Ti pa ne zameri.«

»Nič ji ne reci. Je že prav tako,« je odvrnila.

»Ni prav,« je rekel, »toda ne jezi se nanjo. Veliko je prestala in je v nekaterih ozirih čudna.«

»Oh, saj vem in nisem huda nanjo, le težko mi je, Zbogom.«

»Zbogom, Kuna!« Tudi njemu je bilo težko.

Vprašal je mater, zakaj je poslala Kuni tako sporočilo. Užaljeno in jezno mu je odvrnila, da se ne spodobi, da bi hodilo kako dekle tolikokrat v hišo, kjer imajo bogoslovca, in da je že slišala nekaj zaradi tega. Ni je hotel razburjati in je molčal, vendar mu ni bilo prav. Čutil se je osramočenega. Kune ni več srečal. Morda se ga je ogibala. Življenje v koči se mu je zazdelo še bolj samotno in žalostno. Zato je mnogo mislil na Majdo, a včasih se je spet trudil, da bi ne mislil nanjo in da bi jo pozabil. Iz občutja svoje neutešnosti in osamljenosti je začel pisati novelo, a je le počasi polnil strani. Čutil je, da ne more izraziti tistega, kar bi rad, vedno spet mu je misel nasedla na plitvino.

Tako je minulo poletje in približala se je jesen. Ob jutrih je pokrivala polje in vas gosta megla, iz katere je bilo čudno od daleč slišati škripanje kmečkih vozov in klice žensk, ki so odhajale na polje skopat krompir.

Tine je krotil nemir v sebi in se boril sam s seboj, a z odločitvijo je odlašal od dne do dne. Bal se je prizadeti materi bolečino.

Ko se je vrnil nekega nedeljskega jutra od maše, je našel mater vso spremenjeno. Imela je bel in kakor okamenel obraz. Takoj je opazil, da je jokala. Brez besede mu je nalila kave, nato je sedla na pručico ob štedilniku in si z rokama zakrila obraz.

(Dalje)

Tržaškega

Predsednik Leone v postojnski jami

Ministrski predsednik Leone je preživel svoje poletne počitnice na enotedenskem križarjenju po Jadranu. Potniška ladja »Andrea Mantegna« je med drugim pristala v Dubrovniku, Šibeniku in Pulju, kjer so si predsednik in njegovi družinski člani ogledali mestne zanimivosti. Povsod so visokega gosta toplo sprejeli predstavniki hrvaške republiške oblasti ter občinski zastopniki.

V ponedeljek pozno zvečer je ladja pristala v Trstu. Na njenem krovu so predsednika vlade pozdravili predsednik dežele Berzanti, predsednik deželnega zbora Ribezzi, tržaški predstavniki obrazložili določene peline, predsednik pokrajine Savona in drugi oblastniki. Z njimi se je Leone zadržal v daljšem razgovoru, med katerim so tržaški predstavniki obrazložili določene važne gospodarske probleme mesta in dežele.

V torek zjutraj pa se je predsednik vlade z družinskimi člani odpeljal na obisk Postojnske jame. Na sežanskem obmejnem prehodu so ga toplo sprejeli predstavniki sežanske občine, v Postojni pa ga je pozdravil podpredsednik slovenske vlade dr. Hočevar.

Po ogledu jame je Leone nekemu slovenskemu časnikarju izjavil, da se je na obisku po jugoslovanski obali odlično počutil in da so ga povsod pristrčno sprejeli predstavniki oblasti. Dejal je nadalje, da je povsod videl mnogo italijanskih turistov, kar je tudi dokaz prijateljstva, ki vlada med dvema državama. V postojnski jami je predsednik Leone bil pred 40 leti in si jo je zato hotel zdaj ponovno ogledati. Leone je še pristavil, da bi rad tudi uradno obiskal Slovenijo, da bi tako še poglobil prijateljstvo med sosednjima državama.

Preden se je vkrca na ladjo, je ministrski predsednik sprejel še predstavnike delavske notranje komisije iz ladjedelnice Sv. Marka, ki so mu obrazložili težak položaj te pomembne tržaške industrije.

Opčine:

JERNEJEVANJE 25. AVGUSTA

Openci smo sklenili, da bomo slovesno praznovali farni praznik sv. Jerneja. Vsi Openci, ki slovensko čutijo, se bodo to nedeljo združili, da bodo dali temu dnevu res tisti značaj kot so mu ga dajali naši očetje.

Žrtvi lastne bombe?

Doslej še niso pojasnjene podrobnosti o strašni eksploziji, ki je nastala 16. t. m. ob 8.30 zvečer v ul. Boccaccio v Trstu in ki je terjala smrt dveh mladih Hrvatov. Vse pa kaže, da sta postala žrtvi peklenskih strojev, ki sta ju sama pripravljala in namenila kakemu jugoslovanskemu uradu — najbrž generalnemu konzulatu v Trstu.

Dogodek, ki nima v Trstu primera, je vzbudil v tukajšnji javnosti precejšnjo za-

bo srečolov. Pripreditev bo v Finžgarjevem domu in bo poskrbljeno tudi za dobro kapljico in prigrizek.

Prazniku želimo dati lep narodni značaj, ker vemo, da bi ga radi prevzeli. Če hočemo, da si bomo ohranili slovensko faro na Opčinah, se moramo vsi strniti ta dan in to brez razlike, čeprav na to ali drugo zadevo gledamo različno.

Ob 9. bo slovesna slovenska sv. maša, popoldne slovesne večernice, nato pa prosvetni praznik, na katerem bodo nastopili: domači pevski zbor, »Pleiades«, otroški zbor, duet, harmonikar in podobno. Vmes Letošnje Jernejevanje naj bi pomenilo novo pot za slovensko opensko skupnost in bi jo radi začeli prav zdaj, ko je prevzel župnijo novi župnik, g. Viljem Zerjal in novi kaplan g. Franc Vončina.

ZRELOSTNI POPRAVNI IZPITI

Ravnateljstvo državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se prične zrelostni izpiti v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1967-1968 dne 14. septembra ob 8.30 s pismenim izpitom iz italijansčine.

TABOR SLOVENSKE PROSVETE

bo tretjo nedeljo v septembru in bo združen s slovesno blagoslovitvijo in odprtjem novega prosvetnega doma pri Sv. Ivanu.

FARNI PRAZNIK NA REPENTABRU

Na Veliki Šmaren so imeli na Repentabru žegnanje ali »šagro«, po udomačenem italijanskem izrazu. Farni praznik je privabil na tisoče obiskovavcev s Tržaškega in tudi od onstran meje. Videli smo avtomobile s koprsko in celo s celjsko registracijo. Mnogi so poromali k Marijinem svetišču iz verske potrebe, mnoge pa je privabilo lepo vreme tudi na izlet in na pokušno repentaborske specialitete — pršuta in terana. Blizu cerkve so bile postavljene stojnice, ki so nudile te dobrote po zmernih cenah, ob cesti proti cerkvi in na vaškem trgu pa so bile razporejene stopnice z igračami in drugim, seveda oblegane od otrok in njihovih »bankirjev«.

Čudovito, za letošnje poletje kar izjemno lepo vreme je dalo žegnanju še poseben sijaj in pripomoglo, da je tako lepo poteklo. Tudi repentaborska in okoliška gostišča so imela seveda veliko prometa. Gostje se posebno pohvalno izražajo o repentaborski restavraciji »Furlan« pod novo upravo. Prostori se blešče od čistoče in po-strežba je nagla, dobra in prijazna.

VDOR PODGAN

Da postaja Trst ostudno umazano mesto, o tem ne more nihče več dvomiti, kdor se malo sprehodi po mestnih ulicah, celo v središču mesta. Ob pločnikih leže celi kupi smeti, ki jih odmetavajo iz parkiranih avtomobilov. Nihče si dozdevno več ne vzame truda, da bi stopil do najbližjega koška za smeti. Ti pa so tudi — za današnje potrebe — zelo redko posejani. Snaživci ulic verjetno ne morejo storiti več, kot store, ker jih je premalo ali ker so njihovi sindikati premočni, če so namreč dosegli že tako znižanje delovnega časa in tako zvišanje plač, da je nemogoče posnažiti ulice v normalnem delovnem času in če si mestna uprava ne more več privoščiti, da bi nastavila še nekaj novih smetarjev. Vendar bo nekaj le treba storiti. Umazanost Trsta pade v oči zlasti tujim turistom in tistim Tržčanom, ki se vrnejo iz čistih mest v srednji Evropi.

Umazanija pa seveda priteguje podgane. In tako ni čudno, da lahko doživite sredi belega dne in največjega prometa celo v osrednjih tržaških ulicah, da smukne podgana (ali celo dve) pred vami čez pločnik in čez ulico, med drvečimi avtomobili. To se dogaja zdaj že vsepovsod, a posebno pogosto na trgu Oberdan, okrog postaje openskega tramvaja. Tam lahko vidite od časa do časa tudi podgane, ki so postale »žrtev« avtomobilskega prometa in leže tam verjetno do drugega jutra, ko pridejo smetarji, ter vzbujajo stud pri ženskem svetu.

Morda bi se proti vsemu temu — da ne omenjamo golobje nadloge — vendarle dalo kaj več storiti. Na to opozarjamo občinski odbor in občinski svet ter predstavnika Slovenske skupnosti v njem.

POPRAVNI IZPITI

Ravnateljstvo državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo vsi popravni izpiti — sprejemni za klasični licej — vstopni in razredni — v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1967-1968 dne 2. septembra ob 8.30 s pismenim izpitom iz slovensčine.

Beneška Slovenija

Brdo

VODA JE PRITEKLA

Prejšnjo nedeljo so imeli v Zavrhu preprosto, a za vas in vso okolico zelo pomembno slavlje. Po novem vodovodu je prvič pritekla voda. K slovesnosti so se zbrali zastopniki dežele, pokrajine in občine ter množica domačinov. Župan z Brda je pozdravil vse navzoče in se je zahvalil deželnemu odboru, ki je z 28 milijoni omogočil uresničenje dolgo pričakovanega vodovoda.

Drugi govorniki so dodali, da je nujno razen vodne napeljave urediti in asfaltirati še razne ceste z Brda v Ramandol, na Bernadijo in še druge. Potem šele bo prišla tudi do turistične veljave vsa okolica, ki odpira tuju čarobne zavorške jame in krasne razglede z Bernadije.

UKVE

Zaradi tolikega dežja je letos manj letoviščarjev v Kanalski dolini, posebno v Ukvah je to opaziti. Edino tržaška in gori-

Gorica

SAGRA POD TURNOM

Starodavna je navada, da pripravijo prebivavci nekdanjega goriškega predmestja Pod turnom ali šanrokarji veliko šagro, cerkveno in na brjarjih v zahvalo patronu svetemu Roku, ki jih je rešil v 16. stoletju hude kuge.

Tudi letos so pripravili to spominsko sredpoletno slavlje, ki traja ves ta teden. Začelo se je v soboto z nadškofovo slovesno mašo, katere so se udeležili tudi župan in podturnski imenitniki. Nato se je pa razvilo ljudsko rajanje na nekdanjem stadionu, polnem lučk in bogato založenih stojnic. Nastopajo tudi folklorne skupine, neizogibni dolgolasci in popevkarji.

Višek pa bo v soboto in nedeljo, ko bodo izžrebali pri doberdobskem srečkanju nov avto Fiat in tudi živo tele. Poleg razne črniče in domačih štrukljev vabijo tudi ti dobitki mnoge goste v Podturn.

**S SOSEDNE STRANI
ŽIČNICA NA SVETO GORO**

Na Veliki šmaren je stekla zopet žičnica na Sveto goro, ki bo služila desetstotim izletnikom in romarjem — ter bo podjetju in novogoriški občini donala lepe dobičke.

Ze prvi dan, na praznik, je pripeljala tisoč petsto oseb in prinesla v blagajno en milijon sedemstotisoč dinarjev. Daljava žične proge znaša 1810 metrov; višinska razlika med spodnjo in gornjo postajo pa 562 metrov. Kabine prevozijo to razdaljo v času štirih minut in pol. V vsakem vozičku je prostora za 35 oseb. Žičnica je najmodernejša v Jugoslaviji. Vozni red je sledeči: od 1. junija do 30. septembra obratuje od 7.40 do 20.40, in sicer vsako uro in 40 minut. Od 1. septembra do 31. maja obratuje od 9.40 do 18.40, in sicer vsako uro in 40 minut. Izven tega časa teče žičnica tudi, če se zbere 20 oseb. Mestni avtobus vozi iz Šempetra do žičnice vsako uro. Spodnja postaja ima poleg velike čakalnice še bife

- Hanalsha dolina

ška mladina, ki se zbira na letovanju Slovenskega kulturnega kluba, daje vasi razgibano mladost. Teh mladih ljudi ne moti vreme. Ko posije sonce, hite na izlete, drugi dan, ko dežuje, počivajo. A veseli so vedno. Letos prevladujejo visokošolci, a je tudi srednješolcev lepo število.

Ob Beli peči pa so taborili tržaški slovenski skavti. S svojo vedrostjo prinašajo tudi oni v tem delu doline veselo razpoloženje.

VIDEMSKA UNIVERZA

Prosvetni minister Scaglia je v soboto imenoval člane v posebni tehnični odbor, ki mora poskrbeti za začetno poslovanje fakultete za tuje jezike in slovstva v Vidmu. Predvsem mora urediti tajništvo in določiti šolske pristojbine. Odbor, ki ga sestavljajo profesorji Rinaldi, Zampetti in Pellegrini, bo izbral tudi profesorje in asistente te fakultete, ki je avtonomna pod okriljem tržaške univerze. Vpisanih dijakov je pa že dvesto.

Predavanja se bodo začela 1. novembra.

in prostora za sto avtomobilov in 17 avtobusov. Vozna cena v obe smeri znaša 1200 starih dinarjev, v eno smer pa 900. Pojavljajo se pa že glasovi, da je cena za sedanje razmere previsoka.

SPOMINSKE PRIREDITVE

Ob 25-letnici vstaje bodo organizirali v Novi Gorici več različnih slavic. V nedeljo, 25. avgusta, bo ob 14. uri dirkalo po novogoriških ulicah sto motociklistov iz osemnajstih držav. Pri tem devetem mednarodnem motornem tekmovanju bodo podelili nagrado »Nova Gorica 1968«. Na prireditve so povabljeni tudi župani Gorice, Vidma, Celovca in Ljubljane.

Zadnje tri dni avgusta bodo športne igre gradbincev. Dne 8. septembra bo strelsko tekmovanje ob udeležbi gostov iz Čedad. V dneh od 8. do 12. septembra bodo zborovali slovenski zgodovinarji. Odprta bo tudi razstava zgodovinskih knjig in nov oddelek v muzeju. Dne 14. septembra bodo tekmovali na goriškem stadionu najboljši slovenski atleti. Naslednji dan je določen za osrednjo proslavo z velikim zborovanjem, na katero pričakujejo tudi državnega predsednika Tita. Podrobnosti obširnega sporeda bodo nakazane v posebnem prospektu. Pričakujejo, da se bo te proslave udeležilo okrog sto tisoč oseb.

Ob stoletnici šempaškega narodnega tabora bo 18. oktobra posebno slavlje v Šempasu in v Novi Gorici, kjer bodo odkrili tudi spomenik dr. Karlu Lavriču.

DRUŽINSKI IZLET

Slovensko planinsko društvo v Gorici bo priredilo v nedeljo, 1. septembra ob 6.30 celodnevni družinski izlet z avtobusom do Predjamskega gradu. Izletniki bodo obiskali tudi jamo Pivke in se bodo vračali skozi Postojno v Ilirsko Bistrico, kjer bo počitek. Nato jih bo vedla pot preko Kozine, Sežane in prehoda pri Rdeči hiši domov.

Vožnja za člane stane 1500 lir. Za hrano skrbi vsak zase. Potreben je potni list ali prepustnica. Vpisovanje pri g. Košuti do 29. avgusta.

Pevma

V SLOVO

V prvi polovici tega meseca smo skopali na našem pokopališču dva sveža groba. V enega smo zagrebli 72-letnega Karla Mikuluša. Po rodu je bil z Oslavja in več let tudi cestar. Bil je pošten in spoštovan mož. Zadnja tri leta je precej trpel zaradi bolezni. Umrl je v bolnišnici usmiljenih bratov. Pokopali smo ga ob veliki udeležbi sosedov. Naj počiva v miru!

Nekaj dni potem je pa zvonilo na zadnji poti Viktoriji Primožič, vdovi Komavli. Tudi ona je bila z Oslavja. Učakala pa je 86 let. V vojni je zgubila sina, na domu je zdaj ostala še hči. Umrta je v bolnišnici, odkoder so jo prepeljali v domačo kapelo. Bog ji bodi plačnik!

Iz Goriške

Rupa

NI SE VSE V REDU

Ta in oni utegne pogodrnjati, da imamo v Rupi vedno kaj na jeziku. Takim pove-mo, da tudi tam kjer se misli, da je vse v popolnoma lepem redu, ni vse na mestu. Drugič, mislimo da stvarna kritika občinarjev in predlaganje upravičenih želja pač ne more škoditi nikomur, najmanj občinski upravi.

Zato bomo povedali, česa si še želimo. Glavna cesta, ki pelje skozi vas, je že asfaltirana. Vendar pa je tudi taka cesta potrebna oskrbe, ker se ob strani razraste vsakovrstni plevel in grmovje. Posebno važno je uničiti trdoživi plevel, ki razriva asfaltno plast. Če ga hočemo docela iztrebiti, je potrebo uporabiti posebna sredstva, herbicide, s katerimi se polije cestišče in zatre plevel.

Ko že govorimo o pripravah, moramo omeniti tudi naše pokopališče, ki se nahaja v obupnem stanju. Nekdo bi se moral tudi za nas vse zadnji dom pobrigati.

Bližajo se tudi občinske volitve. Morda bo tudi ta razmislek dal pobude našim občinskim možem, da bodo upoštevali želje občinarjev in sklenili tudi izvršiti ta popravila v občo korist.

Doberdob

PO NJEGOVI PLANOTI

Kdor se odloči za kratek izlet po Doberdobski planoti, se gotovo vrne zadovoljen, ker je videl prelep in edinstven kot našega kraškega sveta.

Naselja ne kažejo več stare slike zakidanih vasi s polpodrtimi bajtami, ampak lepo in čisto lice. Središče samo, Doberdob, je že napol trgu podobno. Nove vile, ne hiše, rastejo okoli starega središča. Tu so pa vredne ogleda vzorno oskrbovana cerkev, nova šola in čez čas tudi novi župnijski dom, z veliko dvorano in vsemi potrebnimi pritklinami, ki že prav krepko raste iz tal. Zadnja loterija za župni dom se je kar dobro obnesla. Dobitnika prvega darila je sreča že drugič obiskala.

Med vaščani se precej govori, kako bo z novimi jedrskimi napravami. Vlada je že odposlala uradno pismo za pristanek na kandidaturu, da se zgradi orjaški protosinhrotron v in pod Doberdobom. Iz vasi in pol trga se bo razvilo mesto. Marsikateri tujec pride že sedaj ogledovat kraj bodočega proizvodnje jedrske energije. Ta in oni se pritoži, da so gostišča bolj samo točilnice in da premalo nudijo tujim gostom, čeprav jih imamo kar tri.

Potolažijo jih pa že kar lepe ceste, posebno proti Martinščini in na vrh, kjer sta lepo urejena vojni spominski park in muzej. Ta kraj je zelo obiskovan, nima pa potrebnega in primerne gostišča. Manjka pa tudi urejena in asfaltirana pot z Vrha do spominskega prostora.

Tudi nekaj sto metrov glavne ceste z Vrha proti Doberdobu čaka še na milost, ker se ne ve, ali bi jo morala popravljati doberdobska ali sovođenska občina.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Novi ekumenski zbornik

V čedni tiskarski opremi je izšel nov zbornik »Kraljestvo božje«, označen kot ekumenski zbornik. Nosi pa lansko in letošnje letnico. Gre za kar pravo knjigo, saj obsega publikacija nad 140 strani knjižnega formata. To je že 24. tak zbornik, kar je seveda že kar lepa tradicija.

Na prvi pogled je očitno, da hoče biti ta zbornik v skladu s sklepi in smernicami zadnjega cerkvenega zbora in poudarek celotne vsebine je prav na tem, vendar pa najdemo v knjigi tudi marsikaj takega, kar ne sodi samo na ekumensko in versko področje, ampak tudi na etnografsko, tako na primer razprava Stojana Brajše »Pravoslavni Srbi v Trstu in Istri«.

Na uvodnem mestu je objavljen »Ekumenski pravilnik« — Navodilo za izvajanje smernic 2. vatikanskega koncila o ekumenizmu. Ta pravilnik je precej obširen in poučuje katoličane, kako naj se ravna pri občevanju z ločenimi kristjani. K temu je napisal Janez Vodopivec še pojasnilo pod naslovom »Misli ob Ekumenskem pravilniku«. Stanko Janežič, ki je poleg Vodopivca zbornik uredil, pa je prispeval daljše razmišljanje »Veličina krščanskega Vzhoda«. Janežič je napisal tudi več informativnih člankov o ekumenskih zadevah. V vseh njegovih prispevkih je opaziti pravi zanos za združitev s krščanskim Vzhodom, hkrati pa neka romantično pretiravanje pomena vsega vzhodnega nasproti zahodnemu, znak, da si Janežič slika Vzhod, ki ga ne pozna iz lastnih izkušenj, še nekoliko preveč idealno nasproti Zahodu, katerega pozna in ga torej ne gleda v idealni luči. Sploh je treba reči, da celotni zbornik še vedno trpi na kronični bolezni pretiranega idealiziranja celotne ekumenske problematike, kar je postalo, vsaj pri Slovencih, že nekakšna tradicija, ker smo v svoji književnosti in tudi politiki nasploh težili v idealizem, zlasti kar je zadevalo vzhodnoslovske zadeve. Vendar zahteva današnji čas tudi v ekumenskem pogledu bolj stvarne in praktične prijeme, bolj konkretno reševanje, pa tudi prikazovanje problemov.

Tako je na primer v zborniku občutiti premalo konkreten odnos do današnje stvarnosti pravoslavne Cerkva v Rusiji in v drugih državah na vzhodu. Noben članek izčrpnje ne obravnava tamkajšnjega duhovništva, cerkvene organizacije, cerkvene literature, tistega, kar je ostalo od pravoslavnih samostanov, miselnosti mladih pravoslavnih duhovnikov in izobraženih laikov ter podobnega. Temu je morda krivo pomanjkanje informacij od tam. Namesto tega se pisanje v ekumenskem zborniku preveč vrti okrog zgodovinskih zadev. Tako na primer Stanko Kahne piše o »Zgo-

dovinsko kulturnem okviru in pomenu ciril-metodijske misli«, spet s tistim nehotenim romantičnim pretiranjem in zanosom, ki sta tako značilna za skoro vse pisce, ki obravnavajo to snov.

Tako pretiravanje se na primer kaže v zadnjem stavku: »Sveta brata sta postavila temelje za kulturo vseh slovanskih narodov,« medtem ko je seveda zgodovinsko dejstvo, da je ostalo njuno delo praktično brez kulturno-zgodovinskih posledic za Slovence, Poljake, Čeha, Lužiške Srbe, Hrvatke in celo Slovake, med katerimi sta največ delovala. Kultura vseh teh narodov se je gradila v naslednjih stoletjih in vse do danes na čisto drugih temeljih. Res pa je, da je njuno delo rodilo več sadov za vzhodnoslovske narode: Makedonce, Bolgare, Ukrajince in Ruse. Primer stvarnega pisanja o tem je Jevnikarjeva razprava »Delo svetih bratov in najstarejši spomeniki slovenskega pismenstva«. Zelo zanimiv je tudi prispevek Rafka Vodeba o grobu in ostankih svetih Cirila in Metoda. Prav tako z užitkom preberemo poročilo Ivana Merlaka o njegovem obisku v Velehradu na Slovaškem.

Franc Perko je napisal obširen pregled verskega stanja v Rusiji ob 50-letnici oktobrske revolucije, ki je zanimiv v pogledu statističnih podatkov, sicer pa se zadovoljuje s plošnimi in nekoliko površnimi ugotovitvami.

Revija »Cerkev v sedanjem svetu«

Zadnja, dvojna, 5-6. številka slovske revije »Cerkev v sedanjem svetu« odločno potrjuje vtis, da smo dobili Slovenci s to revijo moderno periodično publikacijo, ki je nujno potrebna izobraženim vernikom in sploh vsem, ki se ukvarjajo s problemi človekove religioznosti v modernem času.

Na uvodnem mestu je objavljeno odprto pismo pod naslovom »Dragi sobrat! Duhovnik piše duhovniku ob letu vere«, v katerem opozarja Ljubo Marc, kakšen naj bi bil moderen duhovnik. »Popolnoma ima prav duhovnik XX. stoletja, ko noče ostati ob robu dogajanja in polnega, celotnega človeškega življenja, in prav ima, ko se ogiblje vsake maziljenosti«, piše Marc. »Sodobni človek namreč nikakor ne more prebaviti in prenesti pobožnega povešanja oči, milih gesti nežno negovanih rok, mehkužnih drž, umetno in narejeno za držanega govorjenja! Vernike je naravnost sram, ko opazijo, da duhovniki zamenjujejo iskreno svetost s sladkobesednostjo, pravo dobroto s strahopetnostjo... Napaka je bila v tem, ker smo mor-

PLANINSKI VESTNIK

Izšla je osma letošnja številka Planinskega vestnika, tudi to pot z živahno vsebino. Poleg člankov s planinsko in alpinistično vsebino prinaša pričujoči zvezek tudi dvojje daljših pesnitev našega briškega rojaka in uveljavljenega planinskega pesnika Ludvika Zorzuta. Prva »Trojni cvet«, je napisana v svojskem Zorzutovem slogu in je poklonjena 75-letnici SPD. Druga, jubilejni sherzo pod naslovom »Smo zelen bor« je vesela, mladostno prešerna, kot so po večini vse njegove planinske. Poleg kratkih novic in poročil je zanimiv tudi Mladinski kotichek, tako da nudi kljub počitniški dobi tudi ta zvezek prav prijetno in zanimivo brilo.

NOV ROMAN VITOMILA ZUPANA

Kmalu po vojni se je Vitomil Zupan uvrstil med najvidnejše mlade pisatelje, potem pa je iz raznih vzrokov utihnil. Sele pred nekaj leti je izšel neki njegov roman, kateremu je zdaj sledil drugi, »Vrata iz meglene mesta«. Izdala ga je založba Obzorja v Mariboru.

Roman pa je bil napisan že v prvem povojnem času, kar je opazno tudi v vsebini, ki prikazuje življenje majhnih ljudi v predvojnih in vojni letih. Izraz »meglono mesto« v naslovu se nanaša na Ljubljano.

U revolucionarnosti kristjanov

Pred nedavnim je bilo v Benetkah posvetovanje mednarodne katoliške organizacije »Pax Romana«, ki predstavlja mednarodno gibanje katoliških izobražencev. Na zborovanju, kateremu je predsedoval Vittorino Veronese, so razpravljali o temi: »Družbena krivičnost in etika revolucije«. Zborovanje je se udeležilo okrog trideset izobražencev iz Italije, Združenih držav, Švice, Belgije in Spanije, po večini duhovnikov, medtem ko so bili Francozi zadržani zaradi stavk, ki so bile tedaj v teku.

Zborovavce je zanimalo predvsem vprašanje, če se sme kristjan poslužiti nasilja in revolucije za dosego pravičnejše družbe. V zgodovini krščanstva ne manjka primerov križarskih vojn in odobritev raznih revolucij in uporov s strani najvišje cerkvene hierarhije, toda to so stvari, s katerimi se Cerkev danes ne ponaša, ker niso odgovarjale njenemu pravemu poslanstvu med ljudmi. Vendar pa nihče na zborovanju v Benetkah ni bil mnenja, da sme ostati katoličan brezbrizen do problemov družbene pravičnosti. Nekateri so iz lastne izkušnje prikazali velikanske krivice in revščino v določenih deželah Južne Amerike. Mnogi so poudarjali, da je možno z nenasilno akcijo veliko doseči, ne da bi bilo treba prelivati kri. Vendar pa so tudi priznali, da so primeri in situacije, ko take nenasilne akcije ne zadoščajo, ker se zatiravci ne zmenijo za svetovno javno mnenje in moralno obsodbo. Končno je prevladalo med zbo-

rovavci mnenje, da je dovoljena nasilna akcija, kadar so izčrpane vse druge možnosti, čeprav naj uporabi kristjan silo le z notranjim odporom, v mejah nujnosti, in naj nikoli ne sovraži nasprotnika.

Zanimivo je, da so zlasti prvi dan zborovanja razpravljali tudi o raznih taktikah in tehnikah nenasilne revolucionarne akcije, kot na primer o pasivnem odporu, o stavkah, tudi o stavkah iz vzajemnosti, o zbiranju sredstev za stavkajoče, o zasedbi tovarn, uradov in šol. Take akcije naj bi spravile nasprotnika, to je nasilno vladavino, v položaj, da ali pokaže svojo slabost in s tem izgubi na ugledu, ali da se posluži novega nasilja in se s tem še bolj zasovraži. Pameten nasprotnik pa bo seveda ob takih nenasilnih akcijah protesta hitro začel s potrebnimi reformami, čeprav z zakoni, sprejetimi le po nujnem postopku.

Razpravljali pa so tudi o poskusih nasilnega prevrata s strani manjšin, ki se bore proti zakonitim in demokratičnim vladam, in o tem, kako naj bi take vlade onemogočale prevratne poskuse skrajnežev. Strinjali so se, da predvsem s tem, da razkrinkavajo demagogijo prevratnih agitatorjev in dokažejo neuresničljivost njihovih pretiranih zahtev in družbenih mitov. Po drugi strani pa naj bi demokratične vlade tudi v takih protestih in prevratnih poskusih videle opomin in pohitele s potrebnimi družbenimi reformami.

da pričakovali cvetenje take duhovnosti ob zame-tovanju in podcenjevanju svetnih zadev. Ustvarili smo tako okrog duhovnika praznino in smo ga potisnili na rob vsemu in vsem. Strahu pred svetom (svetobežnost), omalovaževanja svetnih vrednot, nepoučenosti in nadutosti sodobni laik ne prenese...« Drugje piše: »Zdi se mi, kakor da bi raz-sajala epidemija vulgarnega materializma. Ker smo otroci svojega okolja in svojega časa, je morda nevarno, da se tudi mi okužimo. Nujno je, da poglobljamo notranje življenje, da ne omagamo, da ne izgubimo čuta za duhovne vrednote v našem vsakdanjem življenju.« Te besede veljajo sicer duhovnikom, a tudi laikom. Zanimivo je, da kon-čuje avtor svoje razmišljanje s pesmijo Vinka Beličičia, iz zbirke »Gmajna«.

Zelo zanimiv je članek »Vera na razpotjih sveta«, ki prikazuje versko stanje v nekaterih zahodnih državah; iz anket se da razbrati, da je glavni vzrok brezbriznosti do vere in celo raz-kristjanjenja v zahodnih državah gonja po mate-rialnih dobrinah, popevkarstvo med mladino in moralno nezdrava literatura, ki navaja mlade lju-di v upornost proti vsem vrednotam, v zasmeho-vanje vsega in v duhovno lenobo ter brezbriz-nost. Temu so krivi nagli sociološki premiki, ki povzročajo duhovno krizo, kar je izrazilo neko poročilo z besedami: »Mestna kultura prinaša s seboj novo moralno situacijo. V mestih se vzpo-stavlja nov način svobode. V okolju ni več pri-mernih skupin, ki bi izvajale regulacijo in budno kontrolo.« Vendar avtor Miha Žužek meni, da problem vere v današnjem svetu ni le sociološko pogojen. Sociološki premiki so samo sprožili tisto, kar je že bilo v človeku. »Kdor ima res vero, oseb-no prepričanje, osebno odnos do Boga, bo ta za-klad brez težav rešil skozi družbene spremembe. Komur je pa vera le socialni konformizem, le pri-lagajanje obstoječim oblikam, ga bo prehod v druge oblike pretresel do dna,« piše Žužek.

Vilko Fajdiga razpravlja o letu vere, Jože Krošl o »Verskih običajih in dušnem pastirstvu«, Janez Jauh o čiščenju Jezusovega srca, Valter Dermota o »Božjem bivanju kot osnovi verovanja«. To pa so samo nekateri izmed obsežnejših prispevkov. Zelo zanimive so rubrike, ki tudi prinašajo tehtne prispevke in poročila. Z zanimanjem preberemo npr. »Razmišljanje ob srečanju umetnosti in Cer-keve«, članek o dialogu, dalje članek »Dialog o hu-manizmu« in »Pisma uredništvu«. Revija je lepo ilustri-rana z reprodukcijami del slovenskih umet-nikov, ki prikazujejo verske motive, in s podobami slovenskih znamenj. Vsi članki so napisani v lepem jeziku in tisk je skrben, brez napak.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

ODLICNO USPEL TURNIR ZA »2. TROFEJO SOKOL«.

Nabrežinsko športno društvo Sokol je 10. in 11. t. m. z velikim uspehom priredilo mednarodni ženski odbojarski turnir za »2. trofejo Sokol«. Udeležile so se ga tri ekipe: poleg domačega Sokola še Partizan Rijeka in Partizan Celje. Kljub nerazumljivi odsotnosti goriškega AGI, je prireditev zelo dobro uspela. Porok za uspeh sta bili odlični jugoslovanski šesterki, pa tudi domača dekleta so se dobro izkazala in reškemu Partizanu, zmagovalcu turnirja, v prvi tekmi celo iztrgala set. Vsa moštva so se dvakrat srečala med seboj. Zmagala so dekleta z Reke, pa čeprav so v drugi tekmi proti Partizanu iz Celja klonila. To je bila gotovo najlepša tekma turnirja in pravi užitek za pristne ljubitelje odbojke. Končni rezultat je bil 3:2 (-9, 14, -7, 5, 12) za moštvo iz Celja, vendar trofejo Sokol so kljub temu osvojile prvotigašice z Reke, ker so v prvi tekmi premagale Celjanke s 3:1. Domačinke so sicer izgubile vse tekme, a so v nekaterih setih zaigrale res dobro in nudile močnejšim nasprotnicam nepričakovan odpor. Za las jim ni uspelo, da bi tudi Celjankam v prvi tekmi izborile set. Dobro so bile predvsem v obrambi in na splošno pokazale znaten napredek v primerjavi z ligaškimi nastopi letošnjega prvenstva.

Po zaključku turnirja so prejele tekmovalke številne pokale in druge nagrade. Partizan Rijeka je prejel za 1. mesto »Trofejo Sokol«, ter pokala deželnega odbora in devinsko-nabrežinske občine; drugouvrščeni Partizan Celje je prejel pokale vladnega komisariata, predsednika tržaškega sveta in Primorskega dnevnika, Sokol pa pokrajinske turistične ustanove in Avtonomne turistično-letoviščaške ustanove Sesljan, ki je vse udeležence tudi povabila na kosilo. Med drugimi nagradami so podelili plaketo pokrajinskega odbora CONI najboljši igralci turnirja Rečanki Majdi Božič.

Vsa pohvala in zadoščenje prizadevnim organizatorjem za tako uspešno športno prireditev.

Baski in Škoti hočejo neodvisnost

(Nadaljevanje s 3. strani)

Na severozahodu Evrope pa so zadnji čas Škoti zelo okrepili svoje gibanje za neodvisnost. To gibanje je sicer že dolgo delovalo, posebno odkar se je ustanovila leta 1945 iz raznih škotskih nacionalnih skupin in skupinic »Škotska nacionalna stranka« (S.N.P.), vendar je potegnilo mase škotskega ljudstva za seboj šele v začetku lanskega leta in to posebno po zaslugi mlade in

brihtne advokatinje Winifred Ewing, ki je senzacionalno zmagala pri volitvah v industrijskem mestu Hamilton in bila izvoljena v britanski parlament. Od takrat gibanje za neodvisnost Škotske naglo pridobiva na moči. Zdaj ima Škotska nacionalna stranka 114.000 vpisanih članov in računajo, da jo polpira tretjina volivcev na Škotskem. Njeni voditelji upajo, da bo postala na prihodnjih volitvah najmočnejša stranka na Škotskem, pred tradicionalnima strankama laburistov in konservativcev. Zlasti laburisti so močno razočarali škotske volivce.

S.N.P. si je izdelala že tudi svoj gospodarsko-socialni program: odpravo revščine, katere je na Škotskem še precej, odpravo najemniškega sistema v poljedelstvu, ki ovira razvoj in povzroča, da životari veliko število malih kmetov v težavnih razmerah na najeti grofovski zemlji, in sanacijo revnih velemestnih četrti. Težave so v tem, da je škotsko prebivalstvo že zelo poangleženo in da le še nekaj stotisoč Škotov govori pravo gaelško škotščino. Drugi govore angleško in ne znajo več jezika svojih dedov. Toda tako je bilo tudi na Irskem in vendar to Ircem ni ubilo narodne zavesti in jim ni preprečilo, da si ne bi bili izbojevali neodvisnosti. Irski pa je Škotom za vzgled, saj so jim Irski v vsakem pogledu tudi najbližji, tako po rasi kot po jeziku in po zgodovini.

Oba naroda, Baski in Škoti, imata zelo staro zgodovino, ki sega še v rimski čas. Oba sta svoj čas že bila neodvisna, seveda v oddaljenih dobach. Medtem ko ostaja baskovski jezik (in narodno ime) učenjakom skrivnost, pa spada škotščina v skupino starih gaelških (keltskih) jezikov. V dobi Norika se je govoril verjetno tak jezik tudi v današnjih slovenskih pokrajinah, ko so živeli tam še Kelti, vsaj dokler se niso poromanili. Ostanke je najti v slovenskih rečnih in krajevnih imenih. Ime Škoti pa pride iz Skottar (tisti, ki mečejo kopje). Dali so jim ga stari Skandinavci, ki so se na svojih roparskih vožnjah spopadali z njimi. Ker sami niso metal kopij na daljavo, se jim je zdelo to posebno značilno za moške prebivavce na severu Britanskega otočja. Danes vidijo Škoti vzor za svojo bodočo neodvisnost ravno v skandinavskih državah, posebno v Norveški, njihova kopja pa so zdaj simbolno naperjena proti vladi v Londonu.

GOSPODARSTVO

SREDSTVA PROTI KANU

Naši vinogradniki gotovo poznajo sredstva, ki preprečujejo nastanek vinskega cveta ali kana na vinu.

ki so bili nekaj časa prepovedani v javni prodajo in uporabo zopet dovolile.

Eno teh sredstev je v prodaji pod imenom »Flor stop«. Podobno je mali hostiji in je treh velikosti: za večje pletenice (flaškone), za sode od 7 hl in za večje posode. Uporaba je zelo enostavna. Dovolj je, da denemo flor stop v posodo. Ta plava na površini. Ob tem se pa razvija oster vonj po hrenu. Na ta način preprečuje pristop zraka do vina. Obenem se zabrani, da ne pridejo do vina kislinske glivice, ki povzročajo najprej vinski cvet, nato pa skisanje vina.

Če je vinska posoda ali tudi pletenica polna vina, učinkuje »Flor stop« tudi več mesecev. Če pa ni polna, učinkuje sredstvo približno dva tedna, nakar je treba dodati nove količine »flor stopa«.

Po uporabi tega sredstva ne ostane vinu nikakršen slab okus. Ta izdelek proti kanu je po zakonu dovoljen. Zato je prav, da si ga kletarji omislijo, ker se vino posebno poleti rado skisa, zlasti če je bolj šibke narave.

VODA IZ MORJA ZA JAPONSKA MESTA

Japonska velika mesta se zelo naglo širijo in strokovnjaki predvidevajo, da jim bo v prihodnjih desetletjih močno primanjkovalo vode, če ne bo poskrbljeno v ta namen vnaprej. Sedanji viri čiste vode ne bodo zadostovali, saj so pičili že zdaj. Zato je začelo pripravljati ministrstvo za industrijo načrte za obsežno pridobivanje pitne vode iz morske vode, s postopkom razsolitve. Izdelan je že osemletni načrt, ki ga bodo začeli izvajati leta 1969,

V začetku bo stala tona iz morja pridobljene čiste vode okrog 170 lir, kar ni tako veliko. Človeštvu se torej tudi v tem pogledu ni treba ničesar bati. Vse morske vode ne bo moglo nikoli popiti.

Spomini iz prve svetovne vojne

■■■ 107 ■■■ V RUSKEM UJETNIŠTVU ■■■ Inž. J. R. ■■■

3. Glede dela se uveljavi 8-urni dnevnik, nedelja dela prosta. 4. Delo ob nedeljah in praznikih, kakor tu nočno delo se plača po 5 kopejk ura, navadne nadure pa po 4 kopejke. Te določbe veljajo tudi za mlin in za oskrbovanje živali.

Ni prešla niti ura in delo smo izvršili. Popoln preobrat v zadržanju upravitelja. Kdo ga je povzročil? Čez teden dni smo zcedeli, da je dobil nujno depešo iz Odese, kjer mu je bil javljen izbruh revolucije, kar pa nam ni povedal. Zato o tem nismo govorili niti pri sledeči čajanki, kjer sem si privoščil čaja in peciva. Videl sem tudi 4 upraviteljeve hčere. Čedna dekleta. In ravnatelj je rekel, da bi si tam kakšno ogledal, če ostanem v Rusiji. A iz te moke ne bo kruha. Upravitelju sem povedal, da so njegovi ujetniki Slovenci, ki smo znani po svojem dobrem srcu. Da smo še celo premehki.

Sladkobo oziroma grenkobo stavke pa sem okusil enkrat tudi jaz. Bilo pa je tako: Urejevali smo setveni poskus in pred setvijo je bilo potrebno pobranati parcelo s težko brano, za katero sta bila potrebna dva para konj. En par je vodil Gorjan, drugega Kresina. Dela je bilo največ za uro časa, vedno še v delovnem urniku. Rekel sem jima: »Pobranajta še to, potem pojdiva domov.« Kot odgovor na ta poziv sta sedla na tla rekoč, da tega ne bosta delala. Tolmačil sem, da pri poskusih mora biti vse izvršeno po predpisih, a nič ni pomagala ne prijazna beseda, ne prošnja. »Imata kakšno pritožbo proti meni ali proti ravnateljstvu ali kakšno željo, povejta!« Nič odgovora. »Ne bova tega delala!« Tedaj sem jima s čisto mirnim glasom rekel, naj gresta domov. Hotela sta odgnati konje, a sem rekel, naj jih pustita, da bom sam poravnal. In sta šla. Jaz pa sem

vzel vajeti obeh parov konj in predpisno pobranal. Kako sem jaz to storil, bi še danes ni jasno. Oba para konj sta me ubogala kar na besedo. Po dokončnem delu sem spraval domov konje in brano. Ko smo prišli na dvorišče sem sedel na brano kot kralj na tron in gledal na konje, ki so me ubogali, kot da bi vsak dan delal z njimi. Ko sem prišel v brlog, sem našel stavkajoča ležeča na postelji brez knjige, kar je bilo za nju izredno. »Sem pa le končal delo. Zakaj sta mi to naredila?« Nič odgovora. »Pojdita se soliti!« In sem šel ven. Pri večerji tiho. Za tri dni sem zvedel, da sta hotela videti, če se me da ujeziti ali ne.

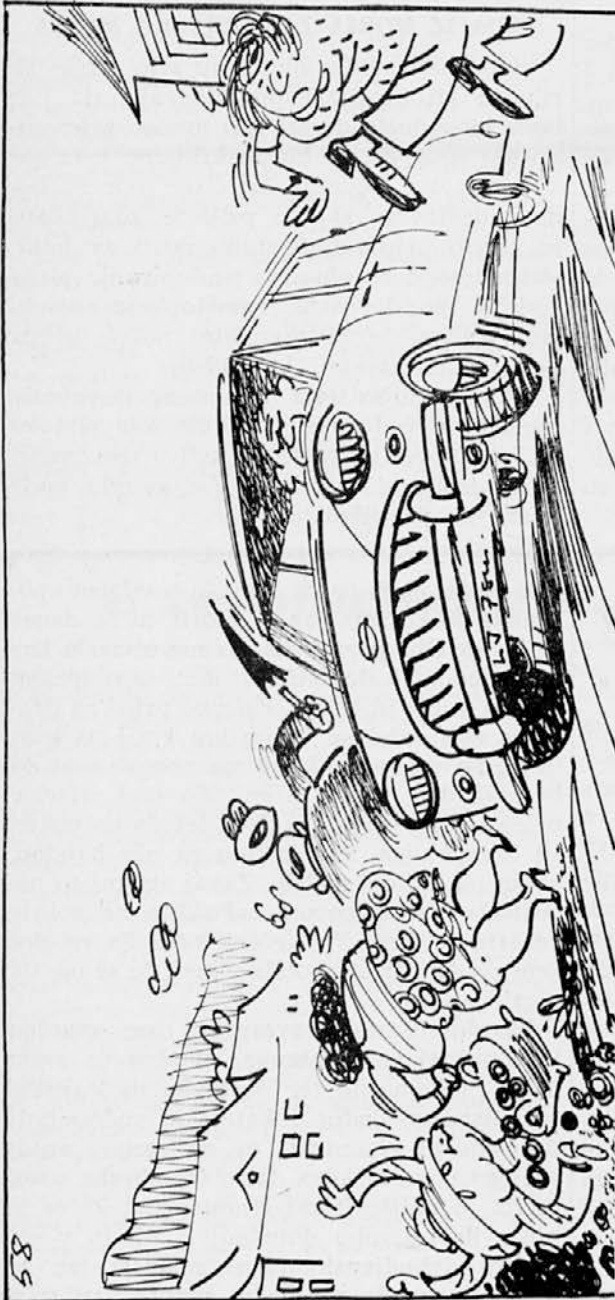
Revoluciji sta pravzaprav dve: marčna in oktobrsko-novembrska. Marčna je vrgla carja in kamarilo ter postavila meščansko-socialistično vlado, v kateri je vedno bolj prevladoval Kerenski, to pa samo zaradi svojega govorniškega daru. Oktobrsko-revolucija je boljševiško-komunistična, ki se je postavila po robu dotedanji vladi in v naslednji državljanski vojni zmagala ter se mogočno vsedla na vladni sedež. (Dalje)

BIMBO BIMBO BIMBO BIMBO

Piše MILE MIRNIK
Riše MARJAN BREGAR

je čakal. Miličnika ni bilo od nikoder. Ampak žvižg je bil tako nedvoumno ukazujoč, da voznik ni upal odpeljati dalje. Segel je v žep, pripravil prometno in vozniško dovoljenje, potem pa še denarnico, kajti nobenega dvoma ni bilo, da bo za hudi prekršek plačal mastno globo. Janez je edini vedel, kako stojijo stvari, zato je naglo odpeljal dalje. In ko je nekaj sto metrov dalje zavil s ceste, se je ozrl nazaj in videl, da avtomobilist še zmerom stoji ob robu ceste z denarnico v roki in čaka.

pešce kakor jastrebnice med kure. Z vratolomnimi skoki so si preplašeni ljudje reševali življenja in ude, celo starčki so pri tem pokazali gibčnost.

Tedaj se je Bimbu posrečil žvižg, kot še nikoli ne. Janez je streslo do kosti, ko ga je zaslišal. Pešci so si olajšano oddahnilo — avtomobilist pa je ob ukazujočem pisku sunkovito zavrl, da so zavilile gume na asfaltu, zapeljal na rob ceste, ustavil in skesan izstopil.

Pešci so se ustavili in čakali, kaj bo. Tudi avtomobilist

58. Bimbova poslednja potegavščina
Ko sta se vozila skozi mesto proti Rožni dolini, je Bimbo še nekajkrat poskusil zažvižgati, ampak Janez se je zmerom naglo obrnil in svojega potnika tako pogledal, da mu je kar sape zmanjkalo.

Na zadnjem križišču pred Rožno dolino je Janez za vsak primer stopil s kolesa in prečkal cesto peš po prehodu za pešce. Bil je sredi prehoda, polnega pešcev, ko je izza ovinka pridrvel avtomobil in se nagnal na prehod med

da ima vsaka žival čim več prostora in tako okolje, kakor ga ima v naravi...»

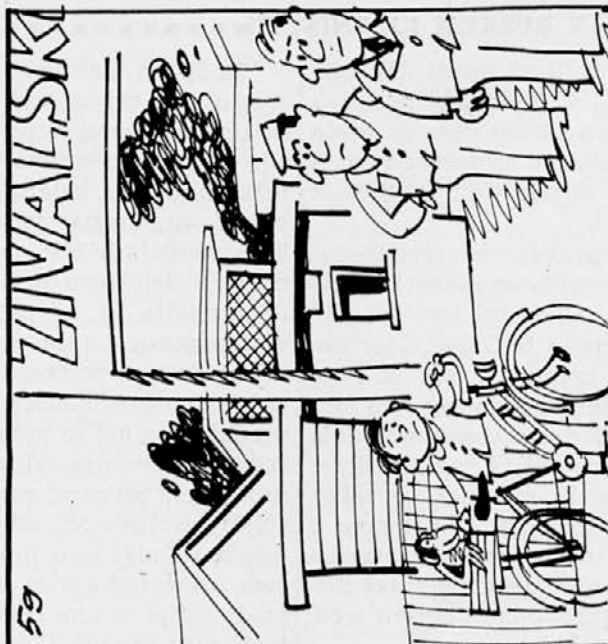
»To je res« je rekel Janez in se potolažil. Lepo se je poslovolil od Bimba in od prijaznih uslužbencev v živalskem vrtu, še enkrat pomahal svojemu novemu prijatelju in mu zaklical: »Obiskal te bom vsako nedeljo, veš!« Nato je sedel na kolo in se odpeljal proti domu. In kar malo čudno se mu je zdelo, da je zabojček na prtljažniku prazen, da v njem ni nikogar, ki bo že naslednji hip začel kakšno norčijo...

»Saj mu ni nič hudega« so ga potolažili, »brez skrbi živi tu, hrane ima, kolikor hoče, veliko in prostorno kletko ima, še dreve je v njej, da pleza po njem in se igra s svojimi tovariši!«

Pa vendar je bil Janez žalosten. »Do smrti bo živel v tej kletki!« je rekel, »pa tako je užival na prostosti!

»Hja, če bi tako rekli za vse živali, ki jih imamo tu, potem bi morali živalski vrt sploh zapreti. In sto tisoč otrok in odraslih ljudi, ki tu gledajo živali, ki jih sicer nikoli ne bi videli, se ne bi strinjali s tem. Saj gledamo,

59. Bimbo spet doma

V živalskem vrtu so Janeza sprva sprejeli z začudenjem, ko jim je pa razložil vso zgodbo, so mu takoj napisali denarno nakaznico z obljubljenjo nagrado. »Kam pa boš s tem denarjem? Gotovo si že kaj mislil o tem,« so ga vprašali.

»Seveda sem,« je rekel Janez. »Kupil bom šotor. In napisal bom nanj Janezov super šotor!« Hudo mu je bilo, ko so Bimba odvedli v njegovo kletko.